

नीलकण्ठ नगरपालिका दोस्रो नगरसभाको तेस्रो अधिवेशनमा उप प्रमुख दिपक विश्वकर्माबाट प्रस्तुत

नीलकण्ठ नगरपालिकाको

आ. व. २०८०/०८१ को बजेट तथा कार्यक्रम

मिति २०८०/०३/०७ (बिहिबार)

श्री नगर सभाका अध्यक्ष एवंम् नगरप्रमुखज्यू ,

नगरसभाका सदस्यज्यूहरु,

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू एवं कर्मचारी तथा पत्रकार मित्रहरु!

आज हामीहरु नीलकण्ठ नगरपालिकाको दोस्रो नगरसभाको तेस्रो अधिवेशनमा उपस्थित भएका छौं । आजको यस गरिमामय सभामा उपस्थित सबैलाई हार्दिक स्वागत गर्दछु । यस महत्वपूर्ण अवसरमा नेपालको राजनीतिक परिवर्तनको स्थापनार्थ जनआन्दोलन, जनयुद्ध, मधेस आन्दोलनका क्रममा जिवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु प्रतिहार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । राजनीतिक परिवर्तनको दौरानमा जनआन्दोलन, जनयुद्ध र लोकतान्त्रिक आन्दोलनको विभिन्न चरणका सम्पूर्ण वेपत्ता योद्धाहरु प्रति स्मरण सहित उच्च सम्मान प्रकट गर्दछु । साथै सम्पूर्ण घाइते योद्धाको शिघ्र स्वास्थ्य लाभ तथा पिडित परिवार प्रति सम्मान व्यक्त गर्दछु । राष्ट्रियता स्वाधिनता सामाजिक न्याय समानता र समताका लागि सक्षम नेतृत्व प्रदान गर्नुहुने मान्य नेतृत्वमा रहनुहुने ब्यक्तित्वहरु प्रति हार्दिक नमन ब्यक्त गर्दछु । मुलुकमा संघीयता कार्यान्वयन संगसंगै हामी निर्वाचित भएको अवधि देखि नगरको विकास र समृद्धिको लागि सिमित स्रोत र साधनलाई प्रयोग गरी अधिकतम सकारात्मक प्रयासहरु गर्दै विभिन्न चुनौतीहरु सामना गर्दै यो अवस्थामा आइपुगेका छौं । यस भन्दा अगाडीका नगरसभाबाट पारित नीति कार्यक्रम तथा बजेटलाई कार्यान्वयन गर्न सिंगो जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरु पत्रकार नागरिक समाज तथा नगरबासी सबै सरोकारवाला निकायको उच्च मुल्याडकन गर्दछु । आगामी दिनमा सबै सरोकारवाला निकायको पुर्णरूपमा सहयोगको अपेक्षा गर्दछु ।

संविधानमा उल्लेखित राज्यको निर्देशन सिद्धान्त, संघीय आर्थिक नीति, प्रदेश सरकारको नीति, दिगो विकासका लक्ष्य तथा नगरवासीको माग, विषयगत क्षेत्र, विज्ञ तथा सरोकारवाला संस्थाहरुको सुझाव वर्तमान परिस्थितिको मुल्याङ्कन र उपलब्ध सिमित साधन श्रोतको आधारमा यो बजेट तयार पारिएको छ ।

जनचाहनालाई संवोधन गर्ने क्रममा सिमित बजेटबाट असिमित मागहरु सम्बोधन गर्नु अवश्य पनि सहज विषय छैन तथापि नगरपालिकाको वर्तमान आवश्यकता र दीर्घकालिन सोचका साथ भरसक ठूला

दिगो विकासमा टेवा पुग्ने र नगरवासीहरूको जीवन स्तरमा सरोकार राख्ने प्रकृतिको योजनाहरू एवंम रोजगारी सृजना गर्न सक्ने योजनाहरूलाई प्राथमिकतामा राखी बजेट निर्माण गर्ने प्रयास गरेको छु ।

सभा अध्यक्षज्यू ,

आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा मैले निम्न दस्तावेजहरूलाई आधारको रूपमा लिएको छु ।

- नेपालको संविधान
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन ,२०७४
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन , २०७४
- अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन ,२०७४
- संघीय र प्रदेश सरकारले जारी गरेको नीति कानून र मापदण्डहरू
- स्थानीय तह बजेट तर्जुमा कार्यान्वयन आर्थिक व्यवस्थापन तथा हस्तान्तरण सम्बन्धि निर्देशिका, २०७४
- संघीय तथा प्रदेश सरकारका आवधिक विकास योजनाहरू
- नगरपालिकाको नगर गुरुयोजना, आवधिक योजना, मध्यकालिन खर्च संरचना, नीति तथा कार्यक्रम
- वडा कार्यालयहरूबाट प्राथमिकता निर्धारण भै आएका योजना तथा कार्यक्रमहरू
- संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तिय हस्तान्तरण सम्बन्धि मार्गदर्शन

आर्थिक वृद्धि, सामाजिक न्याय, सुशासनको प्रत्याभूति, विकासमा दिगोपन लगायतको क्षेत्रमा रहेको थुप्रै चुनौतीहरू तथा वर्तमान संक्रमणको अवस्था र सो को प्रभावलाई सम्बोधन गर्ने क्रममा प्राप्त मार्गदर्शनहरूलाई संघीय र प्रदेश सरकारका कार्यक्रमसँग समन्वय गरि साझेदार संस्थाहरूसँगको सहकार्यलाई समेत अगाडी बढाउने गरि बजेट तयार गरेको छु ।

आजको यस नगरसभामा निम्न विषयवस्तु प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु:

- १) चालु आ.व. को प्रगती प्रतिवेदन
- २) चालु आर्थिक वर्षको आन्तरिक राजश्व तथा राजश्व बाँडफाँडको अवस्था,
- ३) चालु आर्थिक वर्षको क्षेत्रगत बजेट तथा खर्चको अवस्था
- ४) आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को बजेट तथा कार्यक्रमहरू

अब म चालु आ.व को हाल सम्मको प्रगति विवरण पेश गर्दछु । चालु आ.व २०७९/८० को मिति २०८०/०३/०६ गते सम्मको बजेट तथा खर्चको यथार्थ विवरण यस प्रकार रहेको छ।

बजेट शीर्षक	बजेट रकम रु	खर्च	खर्च प्रतिशत
चालु	८९,०६,३०,९९९/- (उनान्नब्बे करोड छ लाख तिस हजार नौ सय एकानब्बे रुपैया)	५९,९२,३८,३८५.६०/- (उनान्साठी करोड बयानब्बे लाख अट्टिस हजार तिन सय पचासी रुपैया र साठी पैसा मात्र)	६७.२८ प्रतिशत
पूजिगत	६२,७९,०३,२६४/- (बैसठी करोड एकहत्तर लाख तिन हजार दुई सय चौसठी रुपैया)	२९,९०,२७,०३०.०९/- (उनान्तिस करोड दश लाख सत्ताइस हजार तिस रुपया र एक पैसा मात्र)	४६.४ प्रतिशत
कुल जम्मा	१,५९,७७,३४,२५५/- (एक अरब एकाउन करोड सत्तहत्तर लाख चौतिस हजार दुइ सय पचपन्न रुपैया)	८९,०२,६५,४९५.६९/- (उनान्नब्बे करोड दुइ लाख पैसठी हजार चार सय पन्ध्र रुपैया र एकसठी पैसा मात्र)	५८.६५ प्रतिशत

चालु आ.व २०७९/८० को हाल सम्मको आन्तरिक आय तथा राजश्व बाँडफाँडको प्रगति यस प्रकारको रहेको छ।

विवरण	आ.व २०७९/८० को कुल अनुमानित आय	हालसम्मको यथार्थ आम्दानी	प्रगति प्रतिशत
आन्तरिक आय	६,००,००,०००/- (छ करोड रुपैया)	२,४८,८९,४७६.६९ (२ करोड अठचालिस लाख उनानब्बे हजार चार सय छयहत्तर रुपैया र एकसठी पैसा मात्र)	४१.४८ प्रतिशत
राजश्व बाँडफाँड संघ	९४,३२,७८,०००/- (चौध करोड बत्तिस लाख अठहत्तर हजार रुपैया)	९,२२,९६,३९९.९८/- (नौ करोड बाइस लाख सोह हजार तिन सय उनान्सय रुपैया र अन्ठानब्बे पैसा)	६४.३६ प्रतिशत

राजश्व बाँडफाँड प्रदेश	६,०६,८४,०००/- (छ करोड छ लाख चौरासी हजार रुपैया)	४,९९,८४,८४४.४३/- (चार करोड उनान्सय लाख चौबिस हजार आठ सय चौवालिस रुपैया र त्रिचालिस पैसा)	८२.२७ प्रतिशत
राजश्व बाँडफाँड मालपोत	३,००,००,०००/- (तिन करोड रुपैया)	१,०१,२७,०५४/- (एक करोड एक लाख सत्ताइस हजार चौवन्न रुपैया)	३३.७५ प्रतिशत

अब म चालु आ.व को हाल सम्मको क्षेत्रगत बजेट तथा खर्चको प्रगति विवरण पेश गर्दछु।
चालु आ.व २०७९/८० को मिति २०८०/०३/०६ गते सम्मको क्षेत्रगत बजेट तथा खर्चको यथार्थ विवरण यस प्रकार रहेको छ।

सि.नं.	क्षेत्र/उप क्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	आर्थिक विकास	१२,०१,१४,४४६/- (बाह करोड एक लाख चौध हजार चार सय छयालिस रुपैया)	२,७५,२३,१५३/- (दुइ करोड पचहत्तर लाख तेइस हजार एक सय त्रिपन्न रुपैया)	२२.९१ प्रतिशत
२	सामाजिक विकास	६५,७५,९८,८७१/- (पैसठ्ठी करोड पचहत्तर लाख अन्ठानब्बे हजार आठ सय एकहत्तर रुपैया)	४६,९२,९८,४४५.१०/- (छयालिस करोड बयानब्बे लाख अन्ठानब्बे हजार चार सय पैतालिस रुपैया र दश पैसा)	७१.३७ प्रतिशत
३	पूर्वाधार विकास	५०,२९,६५,८३८/- (पचास करोड उनतिस लाख पैसठ्ठी हजार आठ सय अठितस रुपैया)	२३,७३,७९,२७३.०१/- (तेइस करोड त्रिहत्तर लाख उनासी हजार दुइ सय त्रिहत्तर रुपैया र एक पैसा)	४७.२ प्रतिशत
४	सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र	५,२०,२१,५००/-	२,००,४३,७९७/- (दुइ करोड त्रिचालिस हजार सात सय सन्तानब्बे रुपैया)	३८.५३ प्रतिशत

		(पाँच करोड बिस लाख एकाइस हजार पाँच सय रुपैया)		
५	कार्यालय संचालन तथा प्रशासनिक	१८,५०,३३,६००/- (अठार करोड पचास लाख तेत्तिस हजार छ सय रुपैया)	१३,६०,२०,७४७.५०/- (तेह करोड साठी लाख बिस हजार सात सय सतचालिस रुपैया र पचास पैसा)	७३.५१ प्रतिशत
	कुल जम्मा	१,५१,७७,३४,२५५/- (एक अरब एकाउन्न करोड सतहत्तर लाख चौतिस हजार दुई सय पचपन्न रुपैया)	८९,०२,६५,४१५.६१/- (उनानब्बे करोड दुइ लाख पैसठी हजार चार सय पन्ध्र रुपैया र एकसठी पैसा)	५८.६५ प्रतिशत

आ.व २०८०/८१ का लागि आय तर्फ निम्नानुसार श्रोत अनुमान गरेको छु ।

अनुदान	बजेट	अक्षरूपी
संघ समानिकरण अनुदान	२१,२१,००,०००/-	एकाइस करोड एकाइस लाख रुपैया मात्र
संघ सशर्त अनुदान	४६,३५,००,०००/-	छयालिस करोड पैतिस लाख रुपैया मात्र
संघ विशेष अनुदान	२,०५,००,०००/-	दुई करोड पाच लाख रुपैया मात्र
संघ समपुरक अनुदान	५०,००,०००/-	पचास लाख रुपैया मात्र
संघ राजश्व बाँडफाँड	१४,०३,९४,०००/-	चौध करोड तिन लाख चौहनब्बे हजार रुपैया मात्र
प्रदेश समानिकरण अनुदान	२,४२,१५,०००/-	दुई करोड बयालिस लाख पन्ध्र हजार रुपैया मात्र
प्रदेश सशर्त अनुदान	३,७०,०२,०००/-	तिन करोड सत्तरी लाख दुई हजार रुपैया मात्र
प्रदेश समपुरक अनुदान	३,००,००,०००/-	तिन करोड रुपैया मात्र
प्रदेश विशेष अनुदान	१,००,००,०००/-	एक करोड रुपैया मात्र
प्रदेश राजश्व बाँडफाँड	६,६४,९६,४७७.६६/-	छ करोड चौसठी लाख छयानब्बे हजार चार सय सत्तहत्तर रुपैया र छैसठी पैसा मात्र
आन्तरिक राजश्व	६,००,००,०००/-	छ करोड रुपैया मात्र
मालपोत	२,००,००,०००/-	दुई करोड रुपैया मात्र
अल्या रकम	२,५५,००,०००/-	दुइ करोड पचपन्न लाख रुपैया मात्र
क्रमागत योजना तर्फको अल्या रकम	७,५०,००,०००/-	सात करोड पचास लाख रुपैया मात्र
कुल जम्मा	<u>१,१८,९७,०७,४७७.६६</u>	<u>एक अरब अठार करोड सन्तानब्बे लाख सात हजार चार सय सतहत्तर रुपैया र छयसठी मात्र</u>

अब म आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को कुल बजेट रु १ अरब १८ करोड ९७ लाख ७ हजार ४ सय सतहत्तर रुपैया र छैसठ्ठी पैसा मात्रको श्रोत अनुमानबाट चालु र पूजिगत शीर्षकमा विनियोजन भएको बजेटको विवरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । आगामी आ.व २०८०/८१ मा चालु खर्च तर्फ रु ८०,४१,०७,४७७.६६/- (असि करोड एकचालिस लाख सात हजार चार सय सतहत्तर रुपैया र छैसठ्ठी पैसा मात्र) तथा पूजिगत खर्च तर्फ रु ३८,५६,००,०००/- (अठतिस करोड छपन्न लाख रुपैया मात्र) बजेट विनियोजन गरेको छु ।

अब म क्षेत्रगत रुपमा बजेटको विनियोजन प्रस्तुत गर्दछु ।

आर्थिक विकास

आर्थिक विकास तर्फ रु. ३ करोड ६० लाख विनियोजन गरेको छु जसको क्षेत्रगत विनियोजन तपशील अनुसार रहेको छ ।

कृषि तथा पशु

• माटो र हावापानीसंग मेल खाने कृषि उपज उत्पादनमा जोड दिदै कृषिलाई निर्वाहमुखिबाट व्यवसायिक बनाउने नीति कार्यान्वयनकालागि बजेट विनियोजन गरेको छु । यस नगरपालिका भित्रका सबै कृषि क्षेत्रको माटो परीक्षण गरी उपयुक्त कृषि वाली सिफारिस गर्नका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

• माटो परीक्षणपश्चात हरेक वडामा माटो सुहाउदो कृषिवाली प्रवर्द्धनका लागि ३५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।

• माटोको उर्वराशक्ति बढाउन प्राराङ्गिक मलको प्रयोग, गडौंला खेती प्रवर्द्धनकालागि आवश्यक रकम छुट्याएको छु । विषादिको प्रयोग न्यूनिकरण गर्न तथा यसले पार्ने असर सम्बन्धमा सचेतिकरणका कार्यक्रम ल्याएको छु ।

• हरेक वडामा कम्तिमा एक जना मोवाइल पशु सेवा प्राविधिक (भेटेरिनरी स्वयंसेवक) परिचालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । नगर कार्यालय तथा परिचालन भएका भेटेरिनरी स्वयंसेवक मार्फत नगरपालिकाबाट तोकिएका पशुपन्छीको औषधि निशुल्क उपलब्ध गराउनको लागि १५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।

• विगतका वर्षहरूमा नगरपालिकाबाट पशुबीमा कार्यक्रमका लागि किसानहरूलाई दिदै आएको सहूलियत यस वर्ष पनि निरन्तरता दिएको छु ।

- सामुदायिक कुकुर व्यवस्थापनका लागि कुकुर बन्ध्याकरण लगायतका कार्यकालागी आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु।

उद्यम, उद्योग बाणिज्य

- गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम परियोजना (मेड्पा) लगायत उद्यम उद्यमशीलता, नव उद्यमी ब्यवशायीहरुलाई प्रोत्साहनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- मेयर उद्यमशीलता विकास कार्यक्रममार्फत उत्पादन, सेवा र रोजगार सृजना गरी उद्यमशीलता प्रवर्द्धनका लागि रु. ८० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- उद्योग बाणिज्य क्षेत्रको प्रवर्धनात्मक कार्यक्रम संचालन गरिने छ, जसका लागि रु. १५ लाख विनियोजन गरेको छु । समग्र उद्योग तथा लघु विकासका लागि १ करोड विनियोजन भएको छ । औद्योगिक ग्राम निर्माण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु।

संस्कृति तथा पर्यटन

- निलकण्ठेश्वर पार्कको निर्माण निरन्तरता, पर्यापर्यटन, धार्मिक सास्कृतिक महत्वका क्षेत्र तथा संरचना निर्माण तथा संरक्षण सम्बर्द्धनका लागि यथोचित प्रबन्ध मिलाईएको छ। आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि रु. १ करोड ३० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु।
- नीलकण्ठ नगरपालिकाको भाषा, कला, संस्कृति एवं प्राज्ञिक क्षेत्रको प्रवर्द्धन विकासका लागि स्थापना भएको निलकण्ठ प्रज्ञा प्रतिष्ठान सञ्चालन व्यवस्थापनका लागि रु. १० लाख विनियोजन गरेको छु ।

सहकारी

- आर्थिक विकासको एक खम्बाको रूपमा रहेको सहकारी मार्फत महिला तथा सिमान्तकृत एवं पिछडिएका बर्गहरुको उद्यमशीलता प्रदान गरी जिविकोपार्जनमा सहजिकरण गर्न तथा सहकारीको प्रवर्द्धन गरी सफ्टवेयरमा आधारित लेखा प्रणाली राख्ने ब्यवस्था गरिने छ । समग्रमा सहकारी विकास कार्यक्रम अगाडि बढाउन रु. १५ लाख विनियोजन गरेको छु।

सामाजिक विकास

सामाजिक विकासतर्फ रु ८ करोड २७ लाख ३० हजार विनियोजन गरेको छु जसको क्षेत्रगत विनियोजन तपशील अनुसार रहेको छ ।

स्वास्थ्य

- नेपाल सरकारले तोकेबमोजिमका निःशुल्क औषधिहरू साथै यस नगरपालिकाले लक्षित वर्गहरूको लागि प्रदान गर्ने निःशुल्क स्वास्थ्य सेवाको औषधि, औजार उपकरण तथा प्रयोगशाला सामग्रीहरूको खरिदको लागि प्रर्याप्त रकमको व्यवस्था गरिएको छ ।
- नगरपालिकाका स्वास्थ्यसंस्थाहरूको भौतिक पूर्वाधार मर्मत सम्भार तथा व्यवस्थापकीय कार्यकालागि रकम व्यवस्था गर्नुका साथै निरन्तरका सेवाहरूलाई थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
- “हाम्रो स्वास्थ्य ; हाम्रै हातमा” भन्ने नारा लाई जनस्तरमा पुऱ्याउन योग शिक्षा शिविर संचालन गरिनेछ। स्वस्थ मातृ तथा नवजात शिशु स्वास्थ्य कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिएको छु ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरूलाई प्रविधि मैत्री बनाइने छ । बैकल्पिक उपचार पद्धतिको विकासको लागि समेत बजेट विनियोजन गरेको छु । नगरबासी जनताको प्रेसर, सुगर, ब्लड ग्रुप छुट्ट्याउने, होलबडी चेक अप जस्ता स्क्रिनिङ कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ । जेष्ठ नागरिकलाई घरदैलोमा स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याउने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

शिक्षा

- “एक वडा, एक नमूना (स्रोत) विद्यालय” विकास कार्यक्रम मार्फत विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर सुधारको कार्यका लागि २१ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।
- विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न शिक्षक, अभिभावक तथा विद्यार्थीलाई थप जिम्मेवार बनाउने तथा विद्यालय अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउन यथोचित प्रवन्ध गरेको छु । दलित तथा विपन्न बालबालिकाहरूको उच्च शिक्षा अध्ययनका लागि सहयोग पुऱ्याउन छात्रवृत्ति प्रदान गर्न रु. २१ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- शिक्षक तालिम, विद्यालय कार्यसम्पादन स्तर मूल्याङ्कन, नतिजा विश्लेषण गरी सुधार योजना कार्यान्वयनआदी कार्यक्रम मार्फत शैक्षिक सुधारको लागि २७ लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- नीलकण्ठ क्याम्पसको लागि रु. १५ लाख विनियोजन गरेको छु ।
- शिक्षा क्षेत्रको समग्र विकासका लागि संघीय सरकारबाट प्राप्त कार्यक्रम प्रदेश सरकारबाट प्राप्त कार्यक्रममा नगरपालिकाबाट थप ३ करोड ८५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

युवा तथा खेलकुद

- “युवासंग उपप्रमुख” कार्यक्रम मार्फत युवावर्गको शिक्षा, सीप र उद्यमशीलता प्रवर्द्धन गर्ने, नमूना युवा संसद अभ्यास गर्ने, नगर युवा नीति तयार गर्ने लगायत युवा हितका कार्य गर्नको लागि १० लाख रुपैयाँ बजेट विनियोजन गरेको छु। यसबाट युवाहरूमा सामुदायिक सेवा, सार्वजनिक हित र देशभक्तको भावना सहित अनुशासित एवं नैतिकवान नागरिक बनाउन मद्दत पुग्ने लक्ष्य लिएको छु।
- खेलकुद मार्फत खेल प्रतिभा विकास गर्न राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड तथा मेयर कप खेलकुद एवं खेल सामाग्री सहयोग कार्यक्रम समेतका लागि रु. ३६ लाख विनियोजन गरेको छु।

खानेपानी तथा सरसफाइ

- लिफ्ट खानेपानी कार्यक्रमका लागि विद्युत महशुलमा ७० प्रतिशत अनुदान दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिन २० लाख रुपैयाँ रकम विनियोजन गरेको छु।
- फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यलाई व्यवस्थित गराउने, स्रोतमै फोहोरमैला वर्गीकरण गर्ने लगायतका कार्यका लागि २६ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु।
- संघ सरकार तथा प्रदेश सरकारहरूबाट प्राप्त बजेट तथा नगरपालिकाको स्रोत तथा दातृ निकाय संगको साझेदारीबाट खानेपानीको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

- सामाजिक विभेदको कारण आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछाडि परेका वर्ग, लिंग, समुदाय लगायत लक्षित वर्गलाई मूलप्रवाहीकरण गर्न समतामूलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ। नीलकण्ठ नगरपालिका हाम्रो नगरपालिका भन्ने भावना जगाइ मूलधारमा समावेश गर्नुपर्ने वर्गको उत्थानका लागि नगर तथा वडा तहबाट संचालन हुने गरी कार्यक्रम संचालनका लागि यथोचित विनियोजन गरेको छु।
- “ज्येष्ठ नागरिक सिकाई अनुभव तथा सीप हस्तान्तरण” कार्यक्रम र बाबुआमा विहिन बालबालिका संरक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु।
- महिलाहरूको उद्यमशीलता एवं आयआर्जन, सिप विकास तथा नेतृत्व विकासमा जोड दिइनेछ। यसका लागि सबै वडामा साझेदारीमा महिलाका लागि महिला जनप्रतिनिधि कार्यक्रम संचालनका लागि १४ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु।
- नगरपालिकाको दलितलक्षित रणनीतिक योजना अनुसार दलित समुदायको सर्वाङ्गिक विकास, उत्थान कार्यक्रमका लागि रु. २५ लाख विनियोजन गरेको छु।

- बालमैत्री स्थानीय तह घोषणाको लागि आवश्यक सूचक पुरा गर्ने कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- विद्यालय तहका बालबालिकाको प्रजनन स्वास्थ्य विशेषगरी बालबालिका हरुलाई महिनावारी हुँदा विद्यालय छाड्नुपर्ने जस्ता कारण शैक्षिक रूपमा पछाडी परिरहेको अवस्था निराकरणका लागि आवश्यक बजेट प्रस्तुत गरेको छु बालबालिकालाई विपद् तथा हिसाबाट जोगाउन चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ । जेष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरूका लागि प्रवर्धनात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ
- विपन्न नागरिकको मृत्युसंस्कारमा सहायता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु ।

पूर्वाधार विकास

- जनताको जिवन स्तरसंग प्रत्यक्ष सम्बन्ध राख्ने तथा विकास निर्माणको आधारशिलाको रूपमा रहेको सडक पूर्वाधारको विकासमा जोड दिदै वडा कार्यालयहरू सम्म कालोपत्रे सडक पुर्याउने प्रमुख लक्ष्य अन्तरगत संघ तथा प्रदेश सरकार एवं अन्य साझेदार निकाय संग समपुरक लागतमा कार्य सम्पन्न गर्ने गरी रु ४ करोड ६० लाख तथा साझेदारी कोष अन्तरगत रु २ करोड गरी ६ करोड ६० लाख रकम विनियोजन गरेको छु ।
- वर्षायाममा सडक तथा सार्वजनिकस्थल संरक्षणको लागि ३ महिना नबढने गरी हरेक वडामा बढीमा ३ जना सडक हेरालुको लागि रु २० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- वर्षा समाप्त भएपश्चात सम्पूर्ण सडकहरूको नियमित मर्मत सम्भार साथै अन्य सार्वजनिक निर्माण को मर्मत सम्भार गर्ने व्यवस्थाका लागि मर्मतसंभार कोष खडा गरेको छु । सो कोषमा रु ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- नगरपालिकाको सौन्दर्य सम्पूर्ण जिल्लाको नै सौन्दर्य रहेको कारण जिल्लाको चिनारी बृद्धि गर्नको लागि सदरमुकाम क्षेत्रको थोपल खोलाको किनारमा करिडोर निर्माणका लागि रु १ करोड विनियोजन गरेको छु । नगर गौरव योजनामा रहेको नगर चक्रपथ निर्माण स्तरोन्नती तथा सुदृढीकरण कार्यक्रमका लागि क्रमागत योजनाको रूपमा आगामी आ व का लागि रु १ करोड विनियोजन गरेको छु ।
- नगर कार्यपालिकाको सेवा प्रवाहलाई व्यवस्थित र एकीकृत गर्न प्रशासनिक भवन निर्माण निरन्तरताको लागि रु. ३ करोड विनियोजन गरेको छु ।
- दलित छात्रावासको लागि रु. १० लाख विनियोजन गरेको छु ।

- समग्रमा यस आर्थिक वर्षमा पूर्वाधार विकास तर्फ २९ करोड २० लाख विनियोजन गरेको छु।

वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

- सर्वसाधारणमा वातावरण सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्न जनचेतना मूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ। सामूदायिक वन उपभोक्ता समितिको सहभागीतामा वृक्षारोपण, हरियाली सडक अभियान, वन सम्पदाको संरक्षणात्मक कार्यमा सञ्चालन गरिने छ ।
- वडा स्तरमा रहेका विपद् व्यवस्थापन समितिलाई क्रियाशील बनाइने छ। हरेक वडामा स्थानीय स्वयंसेवी समूह, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, धादिङ सोसियल भोल्युन्टियर लगायतका विभिन्न संघसंस्थाहरूसँग सहकार्यलाई समन्वयात्मक बनाइनेछ।
- वन्यजन्तुबाट बाली सुरक्षित राख्ने सचेतना कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
- वातावरणमैत्री स्थानीय तह घोषणाको लागि सूचक पुरागर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु।
- वातावरण वन सरसफाई र विपद् क्षेत्रको लागि १ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।

सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित क्षेत्र

- जनताको प्रत्यक्ष सरोकारसंग सम्बन्ध राख्नेसेवा प्रवाहलाई छिटो छरितो चुस्त दुरुस्त र प्रभावकारी बनाउन संस्थागत क्षमता विकास गर्न आवश्यक विनियोजन गरेको छु । यस्तै गरी कार्य सम्पादनमा प्रभावकारीता ल्याउन पदाधिकारीहरू तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकाससंग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ।
- सबै वडामा एकिकृत घुम्ती शिविर कार्यक्रम सञ्चालनका लागि रु. १४ लाख विनियोजन गरेको छु।
- उपभोक्ता समितिबाट संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई सहजिकरण गर्न उपभोक्ता अभिमुखिकरण कार्यक्रम, कार्य सम्पन्न पश्चात योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाइ तथा सामाजिक लेखा परीक्षण गर्ने ब्यवस्था मिलाएको छ ।
- स्थानीय तहमा लामो समय सेवा गरेका कर्मचारीलाई मनोबल अभिवृद्धि गर्न वृत्ति विकास सम्बन्धी कार्यविधि बनाई लागू गरिनेछ। कर्मचारीहरूको मनोबल उच्च बनाउन स्पष्ट मापनयोग्य सुचक सहितको कार्यसम्पादनमा आधारित रही अतिरिक्त सेवा र समयको आधारमा स्थानीय सुविधा प्रदान

गरिनेछ। आन्तरिक लेखापरीक्षण लाई प्रभावकारी बनाई बेरुजु न्यूनीकरण तथा बेरुजु फछ्रोँट कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।

- ब्यावसाय कर बाट उठेको राजश्वको १० प्रतिशत रकम करदाताको क्षमता विकास तथा सामाजिक कार्यमा खर्च गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । साथै छिटो कार्यसम्पादन गर्ने वडाको लागि रु.१० लाख प्रोत्साहन रकम र राजश्व संकलनको आधारमा १० प्रतिशत रकम सम्बन्धित वडाको योजनामा विकास निर्माण तथा कार्यक्रममा खर्च गर्नका लागि रु. ३० लाख रकम विनियोजन गरेको छु।

- सञ्चारकर्मीको क्षमता अभिवृद्धि लगायतका प्रवृद्धनात्मक कार्यका लागि रु. १५ लाख विनियोजन गरेको छु।

न्यायिक समिति

- प्रत्येक वडामा स्थापना भएका मेलमिलाप केन्द्रलाई थप व्यवस्थित गर्दै न्यायिक समितिबाट प्रदान गरिने सेवामा सबै नगरवासीको सरल र सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न रु. १५ लाख विनियोजन गरिएको छ ।

चालू आर्थिक वर्ष ०७९/०८० मा प्रक्षेपण गरिएको आन्तरिक राजश्व लक्ष्य अनुसार संकलन गर्न सकिएन । चालू आर्थिक वर्षमा कर तिर्न अनिवार्य र स्वस्फुर्त कर तिर्न आउने वातावरण सृजना गर्ने कुरामा विशेष ध्यान दिइने छ । चालू आ.व.मा तोकिएको करका दायरामा आगामी आ.व.को लागि सामान्य फेर बदलको प्रस्ताव गरेको छु । विगतमा कर छुट दिइदै आएका अपाङ्गता र विपदको सिफारिस तथा सने कडा रोगको स्वास्थ्य उपचार सिफारिसमा दिइएको छुट आगामी वर्षमा पनि निरन्तरता दिइने छ । यसमा एकल महिला र विपन्नताको सिफारिस, योजना तथा कार्यक्रम माग सिफारिस, सामाजिक सुरक्षा भत्तासंग सम्बन्धित सिफारिसमा पनि छुट दिने प्रस्ताव गरेको छु । नगरको समग्र विकास नगरवासीहरूको प्रयासबाट मात्र सम्भव रहने भएकोले प्रस्तावित कर समयमै असुल हुने अपेक्षा राखेको छु ।

सभा अध्यक्षज्यू, नगर सभा सदस्यज्यूहरू,

आजको यस गरीमामय नगर सभामा प्रस्तुत गरिएको नीति कार्यक्रम तथा विनियोजित बजेटबाट नीलकण्ठ नगरपालिकाको भौतिक पूर्वाधार आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्रको समग्र विकासमा सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु ।

बजेट तर्जुमाको क्रममा स्रोत उपलब्ध गराउने नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार, अमुल्य सुझाव दिनु हुने निजी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र, नागरिक समाज, राष्ट्रसेवक, संघ संस्था, सञ्चार जगत लगायत आम

नीलकण्ठ नगरवासी दिदीबहिनी दाजुभाइहरुलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु । बजेट तर्जुमाको क्रममा सबैबाट प्राप्त भएको सहयोग बजेट कार्यान्वयनको क्रममा समेत यथावत रूपमा रहिरहने मेरो अपेक्षा छ ।

आगामी आर्थिक वर्षको लागि प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रम र बजेट र सो संग सम्बन्धित अर्थ विधेयक र विनियोजन विधेयक उपर रचनात्मक र सिर्जनात्मक रूपमा छलफल गरी पारित गराई प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सबैको सहयोग हुनेछ भन्ने विश्वासका साथ स्वकृतिका लागि नगरसभा सदस्यज्यूहरुमा प्रस्तुत गरेको छु ।